

EL FRONT DEL SEGRE: DEL CAP DE PONT DE SERÒS A LA COVA HOSPITAL DE LA BISBAL DE FALSET

dissabte, 16 de febrer

Es coneix com **Front del Segre** tota la línia de fortificacions i trinxeres que es van fer al llarg dels rius de la Noguera Pallaresa i del Segre fins l'aiguabarreig amb el riu Ebre entre el 2 d'abril del 1938, quan l'Exèrcit franquista va conquerir Lleida, i el 23 de desembre del 1938, quan va trencar el front al Cap de Pont de Seròs per iniciar la conquesta de Catalunya.

Durant aquests deu mesos es van produir una seguit de batalles al llarg del riu en les quals van participar més de 100.000 soldats republicans -la majoria joves reclutes catalans o de les lleves de major edat propers als quaranta anys- i un nombre similar de soldats nacionals.

El 23 de desembre del 1938, una vegada derrotat l'Exèrcit republicà a la terrible batalla de l'Ebre, 300.000 soldats franquistes es van preparar per creuar el Segre-Noguera Pallaresa.

L'atac principal fou per l'anomenat Cap de Pont de Seròs, un semicercle d'un quilòmetre escàs de radi al costat esquerre del Pont de Seròs, que era precisament l'únic pont del Segre, l'Ebre i la Noguera Pallaresa que no havia set destruït durant la guerra.

Més de 100.000 soldats franquistes, entre ells les famoses divisions italianes i les divisions navarreses -l'elit de l'Exèrcit franquista- van travessar el Pont de Seròs -també conegut com Pont del Macià- en una ofensiva imparable fins a Barcelona on es produirà l'èxode de 500.000 civils i militars republicans cap a la frontera francesa.

L'Exèrcit republicà a Catalunya es va enfonsar en pocs dies. Les tropes, cansades de combatre i de derrotes, es rendien fàcilment tot i que, encara uns 5.000 joves i no tant joves, fins als gairebé 40 anys, van pagar amb les seves vides els darrers dies de combat. Aquests els hem de sumar als gairebé 30.000 morts de la batalla de l'Ebre i dotzenes de milers de ferits greus i invàlids entre els dos bàndols.

Catalunya pagaria amb 50.000 morts durant tota la Guerra Civil. El càlcul a tota Espanya és d'un total de 400.000 morts o més, sense comptar els morts de malaltia i d'inanició que es van produir, sobretot, a les grans ciutats i de les dotzenes de milers de ferits greus i invàlids permanents.

La **Cova hospital de la Bisbal de Falset** simbolitza l'aspecte compassiu que es produeix a tots els conflictes bèl·lics, on un equip de metges i infermeres voluntaris angleses -amb col·laboradors catalans- van instal·lar un hospital de campanya per atendre els ferits i malalts de la batalla de l'Ebre i dels primers dies de la batalla del Cap de Pont de Serós, així com de civils dels pobles de les rodalies.

Més de 120 metges, infermeres i conductors voluntaris britànics amb unes 80 ambulàncies i molt equip sanitari van venir en una llarga travessia per França per ajudar als ferits i malalts de guerra amb el compromís de no fer distinció de bàndols, tot i pertànyer al bàndol republicà. A totes les guerres surt el pitjor i el millor del ser humà i aquests voluntaris i voluntàries eren indubtablement del millor.

La raó d'elegir una cova, o millor dit una balma, fou evitar els bombardejos nacionals que tot sovint no respectaven el signe de la Creu Roja dels hospitals. Durant sis mesos van establir mes de cent llits i diversos equips quirúrgics a la cova. Van tenir molta connivència amb la població civil.

La historiadora britànica Àngela Jackson va escriure la història de la cova-hospital, així com altres relats amb els quals en ha atrapat als amants de la memòria històrica i de la reconciliació. Va venir a viure al Priorat cap a l'any 2000 on continua involucrada en la conservació de la memòria històrica de la guerra mitjançant la seva feina a l'associació *No jubilem la memòria*, una iniciativa sorgida de persones interessades a conservar la història recent, especialment els fets històrics i la memòria del període de la Segona República Espanyola i la Guerra Civil espanyola (1931-39) a la comarca del Priorat.

